

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศในอำเภอพานจังหวัดเชียงราย 2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศในอำเภอพาน จังหวัดเชียงรายและ 3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาคัดจนข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศในอำเภอพานจังหวัดเชียงรายและสมมุติฐานของงานวิจัยปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 150 คน โดยการแบ่งกลุ่มเกษตรกรตามขนาดของจำนวนบ่อปลา โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เกษตรกรที่มีบ่อปลา ไม่เกิน 5 ไร่ จำนวน 50 ราย
2. เกษตรกรที่มีบ่อปลา ตั้งแต่ 5 ไร่ แต่ไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 50 ราย
3. เกษตรกรที่มีบ่อปลา ตั้งแต่ 10 ไร่ ขึ้นไป จำนวน 50 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและแบบปลายปิด โดยใช้แนวทางของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแบ่งการสอบถามเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานทางด้านบุคคลของเกษตรกร ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประสบการณ์การเลี้ยงปลา การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มชมรม ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ข้อดีข้อเสียของการเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา แรงงานในครัวเรือน รายได้จากภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร การกู้เงิน หนี้สิน จำนวนพันธุ์ปลาที่ปล่อยเฉลี่ยต่อไร่ ค่าใช้จ่ายในการขุดบ่อเลี้ยงปลาต่อไร่ ต้นทุนการเลี้ยงปลา น้ำหนักปลาที่ได้ จำนวนปลาที่ใช้เลี้ยงในบ่อ ระยะเวลาการเลี้ยงปลา การจำหน่ายปลานิล แปลงเพศ เป็นต้น

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานทางด้านสังคม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม ตำแหน่งในชมรม การติดต่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา การเข้ารับการศึกษาเรื่อง การเลี้ยงปลา การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมและการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ เป็นต้น

ตอนที่ 4

1. ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรม จำนวน 10 ข้อ คะแนน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งคำถามเป็น 2 ตอน คือ

ความรู้ตอนที่ 1 เป็นคำถามให้เกษตรกรเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุด จำนวน 10 ข้อ

ความรู้ตอนที่ 2 เป็นคำถามให้เกษตรกรเลือกตอบถูกผิด จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 การสนับสนุนด้านการผลิตและการตลาดของชมรมผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ

ตอนที่ 6 ข้อมูลเรื่องปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ

การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้วิจัย ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงรวมทั้งนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะทำการศึกษา เพื่อช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) มากยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 3 กลุ่ม ทั้งหมด 150 ราย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากชมรมผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จากสำนักงานประมงอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และจากสำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social, SPSS/PC) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด
2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลแปลงเพศ วิธีวัดความสำเร็จ โดยกำหนดการวัดเป็น 2 ระดับคือ ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ โดยวัดจากรายได้การขายปลาสุทธิเฉลี่ย / ไร่ โดยรายได้เฉลี่ยสุทธิ / ไร่ คือ 20,276 บาท มากกว่า 20,276 บาท / ไร่ หมายความว่า ประสบความสำเร็จ น้อยกว่า 20,276 บาท / ไร่ หมายความว่า ไม่ประสบความสำเร็จ
3. สถิติเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ค่าทดสอบไค-สแควร์ (Chi - Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงปลา แรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา หนี้สิน ต้นทุนการเลี้ยงปลา การจำหน่ายปลา การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรม การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกร การเข้าร่วมฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเรื่องการเลี้ยงปลา กับ ความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ

สูตรที่ใช้ทดสอบค่าไคสแควร์

$$\chi^2 = \frac{\sum (O - E)^2}{E}$$

เมื่อ

χ^2 = ค่าไคสแควร์

Σ = ผลรวม

O = ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed Frequency)

E = ค่าความถี่ที่ได้ตามทฤษฎีหรือตามที่คาดหวังไว้ (Expected Frequency)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved